Predică la Solemnitatea Schimbării la Față a Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos

În care se dovedește că, conform luminii ei, este necreat

Sfântul Grigore Palama

Pentru textul antic am folosit lucrarea: Panagiotis Christou „Părinții Greci ai Bisericii" volumul 10 pp. 354 - 378. Publicații patristice Grigore Palamas. Tesalonic 1985. Traducerea aceleiași lucrări a fost folosită ca bază pentru propria noastră redare de mai jos, datorită acurateței sale. Cu toate acestea, în încercarea noastră de a o reda într-o formă lingvistică și mai simplă, am folosit și material din traducerea extrem de limpede a unui pasaj, pe care l - am colectat de pe site -ul web : http://www.pemptousia.gr

Text

Traducere

1. Și noi lăudăm și ne minunăm, trecând în revistă această mare lucrare a lui Dumnezeu, pe care o numesc creație. Înțelepții grecilor o laudă și se minunează și ei, explorând-o. Noi însă spre slava Creatorului, ei însă împotriva slavei Creatorului ; căci ei s-au închinat creației în zadar, în afară de Creator.

Astfel clarificăm și vocile profetice, apostolice și patristice, dar spre folosul celor care le primesc și ca un imn al Duhului care a vorbit prin Profeți, Apostoli și Părinți.

Conducătorii ereziilor nelegiuite încearcă și ei să le interpreteze din când în când, dar în detrimentul celor care sunt convinși de ele și spre neascultarea de adevăr conform cu evlavia, prin întinarea glasurilor Duhului împotriva Duhului.

Și acest cuvânt al evangheliei harului, fiind înalt și potrivit pentru urechile și mințile preoțești, părinții noștri purtători de Dumnezeu, prin gurile familiare pe care le consumă, îl prelucrează și potrivit pentru noi, cei neîmpărțiți, așa cum mamele care iubesc copiii, mestecând hrana mai solidă, o fac ușor de folosit și acceptabilă chiar și celor de subordonați. Mai mult, lichidul din gura mamelor, după trup, devine hrană pentru

copii, iar înțelesurile din inimile părinților purtători de Dumnezeu devin hrană potrivită pentru sufletele celor care aud și se supun, în timp ce gurile celor răi și ale celor nelegiuiți sunt pline de un virus mortal, neamestecat cu cuvântul vieții, mortal și aceștia. Se întâmplă celor care ascultă fără să se gândească.
1. Și noi lăudăm și ne minunăm, privind această mare lucrare a lui Dumnezeu, adică întreaga creație vizibilă, zic eu. Înțelepții grecilor o laudă și se minunează și ei explorând-o. Dar noi facem aceasta spre slava Creatorului, dar ei o fac împotriva slavei Creatorului; pentru că într-un mod jalnic „au venerat creația în locul Creatorului”.

Astfel, și noi explicăm vocile profetice, apostolice și patristice, dar spre folosul cititorilor și ca un imn adus Duhului care a vorbit prin profeți, apostoli și părinți.

Acestea sunt, de asemenea, încercate din când în când de conducătorii ereziei malefice, dar în detrimentul adepților lor și o încălcare a adevărului pios, folosind cuvintele Duhului împotriva Duhului.

Dar chiar și cuvântul Harului Evangheliei, care este înalt și potrivit pentru auzul și mintea matură, părinții evlavioși îl fac potrivit pentru cei neîmpărțiți, înmuindu-l într-un fel cu gura lor, așa cum mamele iubitoare, mestecând hrana mai solidă, îl fac ușor de folosit și de înțeles chiar și pentru copiii care încă sugă. Căci chiar fluidul care este în trupurile mamelor după trupurile lor, devine hrană pentru copii. Iar înțelesurile care sunt în inimile părinților evlavioși devin hrană potrivită pentru sufletele celor care le aud și sunt convinși.

Dar gurile celor răi și perverși sunt pline de otravă mortală, care, atunci când este amestecată cu cuvintele vieții, le face și mortale pentru cei ce le aud fără să se gândească.
2. Să fugim de cei care nu acceptă explicațiile părinților, ci care sunt ispitiți de ei înșiși să introducă contrariul și care, pe de o parte, acceptă cu ipocrizie cuvintele din literă, dar resping mintea pioasă ; și să fugim mai degrabă, sau mai degrabă să fugim de cei care sunt șerpi. Căci unul, după ce a dobândit trupul, este muritor pentru vremelnicie, despărțit de sufletul nemuritor ; dar cei cu acest suflet, fiind duși pe căi, îl despart de Dumnezeu, ceea ce este moartea veșnică a sufletului nemuritor.

Fugim cu toată puterea de astfel de oameni și recurgem la cei presupuși evlavioși și mântuitori, așa cum este în conformitate cu tradiția patristică.

2. Să-i evităm, așadar, pe cei care nu acceptă explicațiile patristice, ci încearcă să introducă însele contrariile și pretind că folosesc cuvintele textului, dar resping sensul pios. Să-i evităm mai mult decât fuge cineva de un șarpe. Căci șarpele, când mușcă, ucide pentru o vreme trupul, separându-l de sufletul nemuritor; dar ei, apucând sufletul însuși cu dinții lor, îl despart de Dumnezeu, ceea ce este moartea veșnică a sufletului nemuritor.

Să ne ferim, așadar, de acești oameni în orice fel și să ne îndreptăm spre cei ce propovăduiesc lucruri pioase și mântuitoare, pentru că sunt de acord cu tradițiile patristice.
3. Și aceste lucruri le-am spus acum și le-am pregătit pentru dragostea voastră, pentru că astăzi sărbătorim Schimbarea la Față a lui Hristos, care este venerată pe munte, și despre lumina potrivită ei este discursul nostru, în care mulți încă se luptă în bătăliile luminii. Aduceți acum puțin de sus și să înaintăm vocile evanghelice care se aud astăzi, în dezvoltarea tainei și reprezentarea adevărului.

„Și după șase zile, Isus a luat cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și i-a dus pe un munte înalt, ei înșiși deoparte. S-a schimbat la față înaintea lor și fața Lui a strălucit ca soarele . ” 2

Acesta este primul lucru care trebuie luat în considerare în Evanghelie: după ce zi numără Apostolul lui Hristos și evanghelistul Matei cele șase zile, după care a venit ziua Schimbării la Față a Domnului? După ce zi?

Cu aceasta, așa cum Domnul i-a învățat pe ucenicii Săi, a spus că Fiul Omului va veni în slava Tatălui Său și a adăugat, zicând: „Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până nu vor vedea pe Fiul Omului venind în Împărăția Sa”, 3 numind slava Tatălui și Împărăția Sa lumina Schimbării la Față. Acest lucru este indicat și explicat mai clar și de evanghelistul Luca, care spune: „Cam la opt zile după aceste cuvinte, Isus a luat cu El pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și s-a suit pe munte să se roage. Și pe când Se ruga, înfățișarea feței Lui s-a schimbat și haina Lui s-a făcut albă ca strălucirea. ” 4
3. Am spus aceste lucruri acum și am făcut această prefață la iubirea voastră, pentru că astăzi celebrăm sfânta schimbare la față a lui Hristos și discursul nostru este despre lumina ei, împotriva căreia se duc încă multe

lupte de către dușmanii luminii. Să prezentăm, așadar, puțin mai departe textul evanghelic care se citește astăzi pentru dezvoltarea misterului și dovada adevărului.

„După șase zile, Isus a luat pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și i-a dus pe un munte înalt, ei înșiși deoparte. S-a schimbat la față înaintea lor și fața Lui a strălucit ca soarele.” 2 .

Prin urmare, este necesar să examinăm mai întâi din Evanghelie: După ce zi numără Apostolul lui Hristos și evanghelistul cele șase zile, după care a venit ziua Schimbării la Față a Domnului? După care, atunci?

După aceea, în care Domnul, învățându-și ucenicii, a spus că Fiul omului urma să vină în slava Tatălui său și a adăugat: „că sunt unii dintre cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până nu vor vedea pe Fiul omului venind în Împărăția sa” 3 .

„Slava Tatălui” și „Împărăția Lui” sunt cuvintele pe care lumina schimbării la față le cheamă aici. Acest lucru este indicat și explicat mai clar și de evanghelistul Luca, când spune: „Cam la opt zile după aceste cuvinte, a luat cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și s-a suit pe munte să se roage. Și pe când se ruga, înfățișarea feței Lui s-a schimbat și hainele Lui s-au făcut strălucitoare de un alb strălucitor. ” 4
4. Dar cum se pun de acord între ele, una spunând clar opt zile între promisiune și ziua aparentă, iar cealaltă, cu șase zile?

Ascultați și înțelegeți. Opt erau pe munte și șase au apărut. Aceștia trei, Petru, Iacov și Ioan, erau cu Isus ; și acolo i-au văzut pe Moise și pe Ilie, care erau cu El și vorbeau cu El, așa cum vorbeau și acești șase.

Dar Domnului însă, în mod invizibil, atât Tatăl, cât și Duhul Sfânt sunt prezenți, Oamenii mărturisind printr-o voce familiară că acesta este Fiul lor iubit, Cel Unic, prin norul luminos, strălucind împreună și arătând lumina consubstanțială și unificată a Fiului cu Tatăl ; căci consubstanțialitatea lor este bogăție și o singură izbucnire de strălucire. Astfel, sunt opt.

Întrucât nu există nicio dispută între șase și opt, nici evangheliștii nu se contrazic, cel care spune că după șase zile și Luca spunând că după aceste cuvinte a fost ca și cum ar fi fost opt zile ; ci ne-au dat un tip prin ambele

cuvinte ale cuvintelor care au fost adunate laolaltă în secret și pe față pe munte.
4. Dar cum se pun de acord între ele, din moment ce una a spus clar opt zile între promisiune și arătare, iar cealaltă, atunci șase zile?

Ascultați și înțelegeți. Opt erau pe munte și păreau să fie șase. Acești trei, Petru, Iacov și Ioan, care s-au suit cu Isus și i-au văzut pe Moise și pe Ilie stând acolo vorbind cu El, așa că erau șase.

Dar cu toate acestea, împreună cu Domnul, Tatăl și Duhul Sfânt au coexistat în mod invizibil; Primul mărturisind cu glasul Său că acesta este Fiul Său iubit, al Doilea strălucind prin norul luminos și arătând natura intrinsecă și unificată a luminii Fiului, atât către El, cât și către Tatăl; pentru că bogăția acestora este revărsarea intrinsecă și unificată a splendorii. Astfel, cei șase sunt opt.

Așa cum numărul șase nu are nicio contradicție cu numărul opt în ele, nici evangheliștii nu sunt în contradicție atunci când unul spune „după șase zile", iar Luca spune „au trecut cam opt zile după aceste cuvinte" ; dar prin ambele cuvinte ne-au oferit un fel de tip al celor adunați pe munte, într-un mod secret și în același timp evident.
5. Căci dacă același lucru este adevărat conform literei, predicatorii Evangheliei au intenții bune. Luca a spus opt zile, fără a-l contrazice, spunând după șase zile, ci incluzând și ziua în care au fost rostite acele cuvinte și ziua în care Domnul a fost schimbat la față ; deși Matei a vrut să dea sens și celor care intenționează cu înțelepciune, căci intenția „după", cea ulterioară, a spus-o, dar a omis-o, căci nu a spus după opt zile, așa cum a spus după șase zile, ci s-a întâmplat ca și cum ar fi fost opt zile. Astfel, nimic nu s-a schimbat în înțelegerea istorică a evangheliștilor. 5. S-ar putea chiar observa, examinând cu atenție și conform literei, că evangheliștii sunt omologi. Căci Luca a spus opt zile, fără a se opune celui care a spus după șase zile, ci incluzând ziua în care au fost rostite acele cuvinte și ziua în care Domnul a fost schimbat la față. Matei le permite și celor care examinează cu înțelepciune să le înțeleagă, folosind și prepoziția „după", care indică ziua următoare. El a folosit-o, dar celălalt a omis-o; căci nu spune după opt zile, așa cum spune el după șase zile, ci „au trecut cam opt zile". Astfel, nu există nicio diferență în sensul istoric al evangheliștilor.
6. Dar există și alte lucruri mari și tainice pe care par să le dispute între ei în credință; și ar trebui să fii atent la mintea celor care vorbesc, a celor care sunt mai înaintate în înțelegere.

Căci de ce a spus unul după șase zile, iar celălalt după a șaptea și a fost menționată a opta?

Căci marele spectacol al luminii Schimbării la Față a Domnului, al celei de-a opta, adică al veacului viitor, este taina, după încetarea lumii care a avut loc în șase zile și transcenderea simțului nostru, lucrând în mod înșesut, arătându-se; căci avem cinci simțuri, iar vorbirea verbală percepută de simțuri, adăugată la acestea, lucrează în mod înșesut energia simțului nostru.

Și nu numai dincolo de sentiment, ci și dincolo de rațiune este vestită valorilor împărăția lui Dumnezeu; de aceea, după inacțiunea bună a acestor șase săvârșite pe nedrept, slujba inacțiunii este îmbogățită în a șaptea, în timp ce în a opta, prin puterea unei activități revelate, este revelată împărăția lui Dumnezeu.

Și această putere a Duhului dumnezeiesc, prin care se vede împărăția lui Dumnezeu în valori, după sfântul Luca, Domnul, arătând-o ucenicilor, a prevestit: „Sunt unii care stau aici și nu vor gusta moartea până nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu cu putere”, 5 adică puterea de a da celor ce văd să vadă cele nevăzute, murdăria cea mai dinainte curățită a morții și a pierzării celei care distruge sufletul, care este păcatul; și această gustare este începutul răului în minte, de care cei ce sunt mai dinainte curățiți nu gustă moartea după suflet, fiind păstrați neîntinați prin puterea arătării viitoare, după cum cred, și prin intelect.
6. Dar prin aparenta lor neînțelegere, ei ne indică altceva măreț și secret. De aceea, voi, cei pătrunzători în minte, fiți cu atenție atenți la ceea ce se va spune:

De ce a spus unul după șase zile, în timp ce celălalt a sărit peste a șaptea, menționând-o pe a opta?

Pentru că marele spectacol al luminii Schimbării la Față a Domnului este o taină a zilei a opta, adică a veacului viitor, care apare după încetarea lumii care a avut loc în șase zile și transcenderea simțului nostru care acționează în șase rânduri; pentru că avem cinci simțuri, iar dacă adăugăm la ele cuvântul rostit sensibil, atunci face ca energia simțului nostru să fie înșeuită.

Și este Împărăția lui Dumnezeu făgăduită celor vrednici, nu numai mai presus de simț, ci și mai presus de rațiune; de aceea, după inacțiunea bună a acestor executați pe nedrept (valoarea inacțiunii cărora al șaptelea culege), în al optulea, cu puterea unei energii incomparabil superioare, apare Împărăția lui Dumnezeu.

Și această putere a Duhului dumnezeiesc, prin care împărăția lui Dumnezeu este văzută de cei vrednici, Domnul a mai prevestit-o, descoperind după sfântul Luca ucenicilor: „sunt unii dintre cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea până nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu venind cu putere” 5 .

Aceasta înseamnă puterea pe care o dăruiește celor ce văd, să vadă cele nevăzute, prin precurățarea stricăciunii mortale și pierzătoare de suflet, care este păcatul. Iar gustul acestui păcat este începutul răului în minte, din care cei ce sunt precurățați nu gustă moartea după suflet, fiind păstrați neîntinați și după intelect, (cum cred), prin puterea suprafeței viitoare.
7. „Unii dintre cei ce stau aici nu vor gusta moartea, până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu venind cu putere.”

Regele tuturor este pretutindeni și împărăția Lui este pretutindeni, astfel încât venirea împărăției Lui, care altfel nu se schimba, trebuia să fie manifestată, ci să fie manifestată prin puterea Duhului divin; din acest motiv a spus libertate în putere. Puterea nu este dată doar celor norocoși, ci celor care stau cu Domnul, adică celor care sunt sprijiniți în credința Lui și celor care, după Petru, Iacov și Ioan, și totuși sunt referiți prin cuvântul sus pe un munte înalt, adică celor care s-au ridicat deasupra smereniei noastre naturale;

Și din acest motiv, Dumnezeu pe un munte, după spusele celui care a spus-o, își imaginează pe cel care coboară din împrejurimile sale familiare și pe cel care ne coboară din umilința de jos, pentru ca să fie cuprins cu măsură, născut din natură și la fel de sigur ca Incomparabilul. Și această închipuire, nu din mâinile minții, ci mult mai înaltă și mai ascunsă, ca moștenită prin puterea Duhului divin.
7. „Unii dintre cei ce stau aici nu vor gusta moartea, până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu venind cu putere.”

Împăratul tuturor este pretutindeni și Împărăția Lui este pretutindeni, de aceea venirea Împărăției Lui nu indică faptul că aceasta se întinde din alt loc în alte locuri, ci că se manifestă prin puterea Duhului divin; de aceea a

spus că a venit „cu putere”. Dar această putere nu întâmpină pe toată lumea fără discriminare, cu excepția numai a celor care stau cu Domnul, adică a celor care sunt sprijiniți în credința Lui și a celor care seamănă cu Petru, Iacov și Ioan, care sunt și ei aduși mai înainte prin cuvânt pe un munte înalt, adică sunt ridicați deasupra nimicniciei noastre firești.

Și acesta este motivul pentru care vorbim ca și cum Dumnezeu ar fi pe un munte. Că ni-L imaginăm pe de o parte coborând din măreția Sa, pe de altă parte ridicându-ne pe noi din nimicul josnic, astfel încât Cel Incomparabil să se poată potrivi (moderat, desigur, și pe cât este sigur) într-o natură născută. Și această impresie nu este inferioară rațiunii, ci incomparabil superioară și superioară, întrucât izvorăște din puterea Duhului divin.
8. Lumina schimbării la față a Domnului nu este nici făcută, nici luată, nici descrisă, nici nu cade prin putere estetică, chiar dacă este văzută cu ochii trupești și pentru scurt timp și pe vârful muntelui, ci din trup la duh. Prin urmare, conform celor spuse, misticii Domnului au trecut prin alternarea simțurilor, pe care Duhul a lucrat-o în ei și astfel au văzut, chiar dacă puterea Duhului divin le-a fost dăruită, acea lumină tainică; dar nevăzând aceasta, cei care acum blasfemiază, prin putere estetică și creată, au putut vedea lumina schimbării la față a Domnului și din acest motiv încearcă să o distrugă. creația, nu numai acea lumină, slava și împărăția lui Dumnezeu, ci și puterea Duhului divin, prin care se revelează valorile divine.

Căci n-au auzit și n-au crezut pe Pavel, care zicea: „Ceea ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului n-a scăpat, a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc; dar Dumnezeu ne-a descoperit prin Duhul Său, căci Duhul cercetează până adâncurile lui Dumnezeu.” 6
8. Prin urmare, lumina schimbării la față a Domnului nu este nici creată, nici pierdută, nici descrisă, nici supusă puterii estetice, deși este văzută cu ochii trupești pentru scurt timp și pe un vârf de munte jos; ci trece imediat din trup la duh, după cel care a spus: „prin alternarea simțurilor, pe care Duhul a lucrat-o în ei, cele tainice ale Domnului au trecut”; și astfel au văzut ce a dăruit puterea Duhului divin și pe atât cât le-a dăruit, acea lumină tainică. Această lumină Care, fără să o fi văzut, chiar și cei care acum o hulesc, au crezut că distinșii Apostoli au văzut lumina schimbării la față a Domnului cu putere estetică și creată și din acest motiv încearcă să o degradeze la o creatură. Nu numai acea lumină, adică slava și împărăția lui Dumnezeu, ci și puterea Duhului divin, prin care lucrurile dumnezeiești sunt descoperite celor vrednici.

Pentru că nu l-au ascultat și nu l-au crezut pe Pavel, care a zis: „Ceea ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului n-a scăpat, ce a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc, ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său; căci Duhul cercetează până adâncurile lui Dumnezeu . ” 6
9. Dar la a opta strajă, după cum se spune, Domnul a luat pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și S-a suit în munte să se roage ; căci, fie pe toți, și acești Apostoli, plecând singur, S-a rugat, în timp ce a hrănit pe cei cinci mii cu femei și copii cu cinci pâini și doi pești, căci îndată i-a dat drumul pe toți și i-a silit pe toți ucenicii să intre în corabie, S-a suit în munte să se roage; 7 sau luând cu Sine pe câțiva și pe cei ai celorlalți, întrecându-i cu Sine; și pentru a aduce patima mântuitoare, a zis celorlalți ucenici: Ședeți aici până Mă rog; și i-a luat cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Ioan 8. Aceștia sunt cei pe care i-a luat singur, „ducându-i într-un munte înalt singuri și S-a schimbat la față înaintea lor”, adică înaintea lor.
9. Iar când a venit ceasul al optulea, așa cum s-a spus, Domnul a luat cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și S-a suit în munte să se roage; căci El se ruga pururea, depărtându-se de toți, chiar și de apostoli; cum ar fi atunci când a hrănit cinci mii de oameni cu cinci pâini și doi pești, împreună cu femei și copii, i-a trimis îndată pe toți și i-a silit pe toți ucenicii să intre în corabie și S-a suit în munte să se roage; 7 sau luând cu Sine pe câțiva, pe cei mai de seamă decât ceilalți.

Și când se apropia patima mântuitoare, le-a zis celorlalți ucenici: „Ședeți aici până Mă rog!” Și i-a luat cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Ioan. 8 Așadar, primindu-i aici singuri, „ i-a dus pe un munte înalt, deoparte, și S-a schimbat la față înaintea lor”, adică în timp ce ei priveau.
10. Cine a fost transformat?

Hrisostom teologul a fost un om; el a revelat, după cum a vrut, puțin din divinitate și L-a arătat misticilor pe Dumnezeul care locuia în El. „Căci, pe când se ruga”, cum spune Luca, „înfățișarea Lui era alta, strălucea ca soarele”, cum scrie Matei.

Și a spus ca soarele, nu ca acea lumină să fie înțeleasă prin simțuri - a îndepărtat din orbirea minții zeroul fenomenelor care sunt capabile de a fi înțelese mai sus prin simțuri - ci ca să știm că pentru cei ce trăiesc prin simțuri și văd prin simțuri este soarele, acesta pentru cei ce trăiesc prin duh și văd în Duh este Hristos ca Dumnezeu, iar cei ce-L cunosc pe Dumnezeu nu au nevoie de o altă lumină în viziunea lui Dumnezeu; căci

pentru capre aceasta este lumină și nimic altceva; căci ce pot vedea o a doua lumină pentru cei ce au cea mai mare?

Rugându-se astfel, el a strălucit și a revelat în taină ucenicilor acea lumină secretă, a ultimilor Profeți, pentru a le arăta rugăciunea acelei priveliști binecuvântate, și aflăm că prin virtutea apropierii de Dumnezeu și a unirii cu El în minte, acea splendoare este abordată și manifestată, toate date și văzute celor care, prin caritate exactă și rugăciune sinceră, se întind neîncetat către Dumnezeu; căci frumusețea, o natură, adevărată și preafrumoasă, este contemplată numai de mintea purificată, care se preocupă de natura divină și binecuvântată, unde cel care a contemplat mărgăritarele și harurile, El se împărtășește de ceva din ea, ca și cum o slavă ar străluci pe fața sa; de aceea și Moise, vorbind cu Dumnezeu, a fost glorificat pe fața sa.
10. Ce înseamnă „transformat”?

Teologul Hrisostom spune: „El a deschis, după cum a vrut, puțin din divinitate și le-a arătat inițiaților pe Dumnezeul care locuiește în el. «Căci pe când se ruga» (după cum spune Luca), «înfățișarea lui s-a schimbat», «a strălucit ca soarele», după cum scrie Matei;

Și a spus „ca soarele”, nu ca cineva să considere acea lumină ca fiind sensibilă ; - feriți-vă de orbirea mintală a celor care nu pot concepe nimic mai înalt decât fenomenele simțurilor, - ci ca să știm că ceea ce este soarele pentru cei care trăiesc conform simțurilor și văd prin simțuri, cel corespunzător pentru cei care trăiesc conform spiritului și văd prin Duh este Hristos ca Dumnezeu, și nu este nevoie de o altă lumină pentru cei care sunt dumnezeiești conform viziunii divine; Căci pentru cei dumnezeiești El este lumină și nu există alta; De ce, ce nevoie este de o a doua lumină pentru cei care au cea mai mare?

În timp ce se ruga astfel, el a strălucit și a revelat în secret acea lumină secretă ucenicilor aleși, în timp ce principalii profeți erau prezenți, pentru a arăta că acel spectacol binecuvântat a fost adus prin rugăciune ; și pentru ca noi să putem învăța că prin apropierea de Dumnezeu conform virtuții și unirea cu El conform minții, acea splendoare este cauzată și manifestată. Splendoarea care este dată și văzută de toți cei care se ridică neîncetat la Dumnezeu, prin caritate bine țintită și rugăciune sinceră.

Căci, așa cum s-a spus, adevărata și cea mai atrăgătoare frumusețe, cea legată de natura divină și binecuvântată, este văzută doar de cel care și-a

purificat mintea. Și oricine privește strălucirile și harurile acestei frumuseți se împărtășește de ceva din ea, ca și cum chipul său obișnuit ar fi revopsit cu o strălucire florală. Din acest motiv, și chipul lui Moise strălucea când vorbea cu Dumnezeu.
11. Vedeți că și Moise s-a schimbat la față suindu-se pe munte și astfel a văzut slava Domnului? Dar a suferit schimbarea la față, nu a acționat; după cum spune cel care spune: „În acest scop, lumina moderată a adevărului, splendoarea lui Dumnezeu, 9 atât pentru a vedea, cât și pentru a suferi”.

Și Domnul nostru Iisus Hristos, de unde a avut acea strălucire? El nu a fost văzut prin rugăciune, cu lumină divină strălucind peste trupul său, ci de unde vine splendoarea lui Dumnezeu la sfinți, și așa cum li se arată lor, așa li se arată; căci și drepții vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor, 10 și astfel toți cei care au devenit lumină divină, ca urmași ai luminii divine, Îl privesc pe Hristos, strălucind în mod divin și tainic, în care din dumnezeire s-a arătat slava firească, comună și a trupului în Tabor, prin unitatea substanței. Așa și printr-o astfel de lumină a strălucit fața Lui ca soarele.
11. Vedeți că și Moise s-a schimbat la față după ce s-a suit pe munte și astfel a văzut slava Domnului? Dar el a suferit schimbarea la față, nu el a cauzat-o, după cel care spune: „La aceasta mă aduce strălucirea moderată a adevărului de aici, ca să văd și să îndur slava lui Dumnezeu” 9 .

Domnul nostru Iisus Hristos, însă, avea acea splendoare a Sa; de aceea, nu avea nevoie nici măcar de o rugăciune care să lumineze trupul cu lumină divină, ci El a arătat de unde va veni splendoarea lui Dumnezeu la Sfinți și cum va fi văzută de ei; Căci „drepții vor străluci ca soarele în Împărăția Tatălui lor” 10 și astfel, devenind complet lumină divină, ca fii ai luminii divine, Îl vor vedea pe Hristos care va străluci cu cea mai strălucitoare lumină mistică; din a Cărui dumnezeire a izvorât în mod firesc splendoarea, s-a văzut în egală măsură în trupul Său pe Tabor, datorită unității ipostasului. Astfel, și printr-o astfel de lumină, fața Lui a strălucit ca soarele.
12. Dar cei ce doresc cuvântul grecesc și înțelepciunea acestei lumi asupra noastră și care nu pedepsesc cu totul oamenii duhovnicești în cuvintele Duhului, ci mai degrabă li se împotrivesc, auzind lumina schimbării la față a Domnului pe munte, care a fost înfrumusețată ochilor Apostolilor, lumină directă și creată coboară în cele sensibile și îi supune în acest imaterial și indescriptibil și impur și nu numai deasupra simțului,

ci și deasupra minții acelei lumini, pe cei ce sunt jos și nu sunt în stare să înțeleagă nimic mai presus de cele pământești.

Deși Cel care a strălucit astfel ca Necreat, care a prezis aceasta, a numit aceasta Împărăția lui Dumnezeu; căci Împărăția lui Dumnezeu nu este un rob și o ființă creată, căci El singur este de neînvins și invincibil și este veșnic și veșnic, iar Împărăția lui Dumnezeu nu va fi distrusă, nimicită, nu va veni sau nu va sosi sub veacuri sau vremuri. Și aceasta credem că este moștenirea celor mântuiți.
12. Dar cei care ne prezintă educația greacă și înțelepciunea acestei lumi și nu pedepsesc deloc oamenii spirituali în chestiuni ale Duhului (ci preferă să nu fie de acord), pentru că sunt căzuți și nu pot percepe nimic mai presus de lucrurile pământești, auzind despre lumina schimbării la față a Domnului pe munte, pe care au văzut-o ochii Apostolilor, coboară îndată la lumina sensibilă și creată; și se degradează la o astfel de lumină, la acea lumină imaterială, nepieritoare și veșnică, care nu este doar mai presus de simțuri, ci și mai presus de intelect.

Și toate acestea, în ciuda faptului că Cel care a strălucit cu această lumină, a dovedit mai dinainte că este necreată, întrucât a numit-o „împărăția lui Dumnezeu”; căci împărăția lui Dumnezeu nu este sclavă și creată, ci numai ea dintre toate este nesupusă și invincibilă și dincolo de orice timp și veac, și nu este drept să spunem că împărăția lui Dumnezeu a început sau că este ocupată de veacuri în veacuri. Și aceasta credem că este moștenirea celor mântuiți.
13. Și când Domnul S-a schimbat la față, a strălucit cu slavă și strălucire și a arătat acea lumină și a venit din nou la casa care li s-a arătat ucenicilor pe munte, așadar ce lumină a fost primită și a venit în veacuri, pe care nu o avusese înainte? El este liber de blasfemie; căci cel care spune aceasta glorifică trei naturi în Hristos, cea divină și cea umană, și cea a acelei lumini;

Ei spun că nu era altul, ci cel prin care El manifestase în mod nevăzut această splendoare. Și ascunsese sub trup splendoarea firii divine. Acea lumină nu este a divinității și este necreată; de aceea Hristos a fost transfigurat, după teologi 11 , nu ca unul care nu a fost primit, nici ca unul care nu a fost schimbat, ci ca unul care S-a arătat propriilor Săi ucenici, deschizându-le ochii și lucrând din orbi ca să vadă.

Vezi că ochii care văd din fire sunt orbi la acea lumină? Nici lumina aceea nu este sensibilă, nici ochii care văd nu sunt doar sensibili, ci sunt transformați prin puterea Duhului divin.
13. Dar nu rezultă oare că, din moment ce Domnul, când S-a schimbat la față, a strălucit și a arătat slavă, splendoare și acea lumină și va veni din nou așa cum L-au văzut ucenicii pe munte, nu înseamnă oare că El a primit și va avea în veacuri ceva ce nu a avut înainte? Departe de această blasfemie! Căci oricine spune așa ceva va indica trei naturi în Hristos: cea divină, cea umană și natura acelei lumini.

Prin urmare, El nu a arătat nicio altă slavă, decât cea pe care o avea în mod nevăzut. Și a ascuns sub trup slava firii divine. Prin urmare, acea lumină este a dumnezeirii și este necreată; pentru că, potrivit teologilor 11 , Hristos a fost transformat, nu prin asumarea a ceea ce nu era, nici prin schimbarea în ceva ce nu era, ci prin descoperirea ucenicilor Săi a ceea ce era, deschizându-le ochii și făcându-i să vadă din orbire.

Vezi că ochii care văd din fire sunt orbi la acea lumină? Prin urmare, nici lumina aceea nu este perceptibilă, nici cei care au văzut nu au văzut doar cu ochii trupești, ci cu ochii transformați de puterea Duhului divin.
14. Au fost schimbate și astfel am văzut schimbul, nu în formă perfectă, ci din această primire pe care am primit-o, îndumnezeită prin unirea Cuvântului lui Dumnezeu.

Ea a zămislit și a zămislit în feciorie și a născut un copil străin și L-a recunoscut pe Dumnezeul purtător de trup care S-a născut din ea, și pe Simeon, ținându-l în brațe ca pe un prunc, și pe Ana cea mare l-a întâmpinat; căci puterea divină s-a arătat prin văluri de întuneric, luminând pe cei ce au ochii inimilor lor curățiți.
14. Așadar, au fost schimbați și astfel au văzut schimbul, pe care pâinea noastră nu l-a primit pe deplin, ci a fost îndumnezeită prin primirea sa, prin unirea cu Cuvântul lui Dumnezeu.

Tot așa, cea care a zămislit fecioară și a născut L-a recunoscut în mod miraculos pe Dumnezeul care a fost zămislit de ea purtător de trup, precum și Simeon care L-a luat în brațe ca prunc și bătrâna Ana care L-a întâmpinat; căci puterea divină a fost deslușită de cei cu ochii curați ai inimii, ca și cum ar străluci prin învelișuri de sticlă.
15. Și care dintre celelalte îi încântă pe cei mai excelenți și îi înalță doar pe aceștia, și în special?

Dar care este marea și tainica indicație? Cât de mare și tainica este vederea luminii sensibile, erau ei aleșii înainte de a fi luați la cer, și împreună cu ei cei care au rămas jos o aveau? Și nevoile lor și puterea Duhului și a adăugării sau schimbului de grupuri prin ea la vederea acelei lumini, a spus sensibilă și creată? Cum este atunci slava și împărăția Tatălui și a Duhului lumina sensibilă?

Cum poate Hristos să vină într-o asemenea glorie și împărăție în veacul viitor, când nu este nevoie de aer, lumină, loc și alte lucruri de acest gen, ci în loc de toate, după Apostolul către noi, va fi Dumnezeu? 12 Dar în loc de toate și în loc de lumină cel puțin. De aici se arată din nou acea lumină a dumnezeirii, căci chiar și cel mai teologic dintre evangheliști, Ioan, prin revelație, arată că cetatea viitoare și durabilă „nu are nevoie de soare sau de lună ca să o lumineze; căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, și candela ei este Mielul” 13 .

Unde ne-a arătat clar răutatea lui Isus, acum transformat divin pe Muntele Tabor, care are un trup ca o lampă, dar în loc de lumină, a manifestat slava divinității pe munții care erau urcări?

Dar și despre locuitorii acelui oraș a spus: „Nu vor avea nevoie de lumina lămpii, nici de lumina soarelui, căci Domnul Dumnezeu va lumina peste ei și nu va mai fi noapte.” 14 Ce este această lumină, din moment ce nu este o schimbare sau o umbră de schimbare ? 15 Ce este această lumină neschimbătoare și neschimbătoare? Unde este izvorul divinității?

15. Și de ce îi ia pe ceilalți pe cei mai excelenți și îi înalță, și mai ales pe ei numai?

Cu siguranță pentru a indica ceva măreț și misterios. Cum ar putea fi atunci mare și misterioasă vederea luminii sensibile, o vedere pe care aleșii înșiși au avut-o înainte de a se înălța și pe care ceilalți au avut-o cu ei jos? Și de ce ar avea nevoie de puterea Duhului Sfânt și de adăugarea sau înlocuirea ochilor lor cu această putere, pentru a vedea acea lumină, dacă ar fi sensibilă și creată? Și cum poate fi lumina sensibilă strălucirea și împărăția Tatălui și a Duhului?

Și cum va veni Hristos în veacul viitor în atâta splendoare și împărăție, când nu va mai fi nevoie de aer, lumină, loc sau alte asemenea lucruri, ci, după Apostol, în loc de toate lucrurile, Dumnezeu va fi pentru noi 12 ?

Dacă nu va fi în loc de toate lucrurile, cu siguranță va fi în loc de lumină. Și din acestea se dovedește din nou că acea lumină este a divinității, pentru că chiar și cel mai teologic dintre evangheliști Ioan, prin Apocalipsa, dezvăluie că cetatea viitoare și veșnică „nu are nevoie de soare sau de lună ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o și candela ei, Mielul” 13 .

Așadar, nu ni l-a arătat el clar acolo pe Isus care acum era transformat într-un mod divin pe Tabor, Care are trupul ca o lampă, dar în loc de lumină are slava divinității care s-a revelat pe munte tovarășilor care s-au suit împreună cu el?

Dar și despre locuitorii acelui oraș El Însuși spune că „nu vor avea nevoie de lumina unei lămpi sau de lumina soarelui, căci Domnul Dumnezeu va lumina peste ei și nu va mai fi noapte”. 14 Ce este atunci această lumină, în care nu există variație sau transformare umbroasă ? 15 Ce este această lumină neschimbătoare și neschimbătoare? Nu este ea de la divinitate? 16. Dar Moise și Ilie, și mai ales Moise, un suflet existent fără trup, cum au fost văzuți și glorificați de o lumină sensibilă? Și aceștia, apărând în glorie, au vorbit despre exodul pe care urmau să-l îndeplinească la Ierusalim. Și cum i-au recunoscut apostolii pe cei pe care nu-i văzuseră mai înainte, decât prin puterea revelatoare a acelei lumini? 16. Dar cum au apărut și au fost iluminați de o lumină sensibilă Moise și Ilie, și mai ales Moise, care era un suflet fără trup? Căci și ei, care au apărut în strălucire, au vorbit în acel timp despre sfârșitul care urma să se împlinească în Ierusalim. Și cum i-au recunoscut Apostolii pe cei pe care nu-i văzuseră mai înainte, decât prin puterea revelatoare a acelei lumini? 17. Dar ca să nu vă împovărăm prea mult mintea, vom păstra deocamdată restul cuvintelor Evangheliei, slujba cea mai sfântă și dumnezeiască. Și crezând, așa cum am fost învățați de cei luminați de Hristos, suntem doar cei care știm exact (căci Dumnezeu mi-a făcut cunoscute mie și nouă tainele prin profet 16);

Crezând bine, așa cum am fost învățați, și înțelegând taina schimbării la față a Domnului, să pornim spre strălucirea acelei lumini și frumuseți, iubitori ai slavei celei neschimbate, curățind ochiul intelectului de întinăciunile pământești, disprețuind orice plăcere și frumusețe, ceea ce nu este permanent; care, nu o încercare, ci o durere veșnică, nu aduce un ceas trupului, ci înconjoară sufletul cu acea haină nepotrivită a păcatului, prin care, având mâinile și picioarele legate, haina comuniunii nestricăcioase, cel din afară este aruncat în acel foc și întuneric.

17. Dar, ca să nu vă împovărăm prea mult mintea, vom păstra restul cuvintelor Evangheliei pentru vremea preasfintei și dumnezeieștii slujbe. Și crezând, așa cum am fost învățați de cei luminați de Hristos, care singuri știu exact (căci tainele Mele, spune Dumnezeu prin profetul 16 , sunt pentru Mine și pentru cei ai Mei).

Crezând așadar drept, așa cum am fost învățați, și înțelegând taina schimbării la față a Domnului, să umblăm spre strălucirea acelei lumini; și, iubind frumusețea slavei neschimbate, să curățim ochiul minții de întinăciunile pământești, disprețuind orice plăcere și frumusețe care nu este permanentă; care, deși pare dulce, pricinuiește durere veșnică și, deși aduce plăcere trupului, totuși îmbracă sufletul cu acea haină urâtă a păcatului, din cauza căreia, fiind legat de mâini și de picioare, cel ce nu avea haina asemănării nestricăcioase este aruncat afară, în focul și întunericul din afară.
18. Fie ca toți să strălucim și să cunoaștem lumina netrupească și imaterială a schimbării la față a Domnului, spre slava Lui și a Tatălui Său cel veșnic și a Duhului de viață dătător, care sunt una și aceeași splendoare și Dumnezeire și slavă și împărăție și putere, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. 18. De aceasta fie ca noi toți să fim eliberați prin strălucirea și cunoașterea luminii imateriale și tangibile a schimbării la față a Domnului, spre slava Lui și a Tatălui fără de origine și a Duhului de viață dătător, a cărui unic și singur este strălucirea, dumnezeirea, slava, împărăția și puterea, acum și pururea și în vecii vecilor. Fie.

Note:

1. Pasajul din Evanghelia dimineții este Luca 9:28-36. Vezi și Matei 17:1-9 și Marcu 9:2-8.

2. Matei 17:1.

3. Matei 16:28.

4. Luca 9:28.

5. Luca 9:27.

6. 1 Corinteni 2:9.

7. Matei 14:22 și următoarele.

8. Matei 26:36.

9. Vezi Grigore Palamas, Către Gavran 20, scrieri B, p. 347.

10. Matei 13:43.

11. Ioan Damaschin, „Despre Schimbarea la Față 12, PG 96, 564 c .

12. Corinteni 15:28.

13. Apocalipsa 21:23.

14. Apocalipsa 22:5.

15. Iacov 1:17.

16. Dan. 2:27 ee...